

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie działalności Państwowej Inspekcji Pracy w roku 2014

9 czerwca 2015, podczas plenarnego posiedzenia Rady Ochrony Pracy, Główna Inspektor Pracy przedstawiła sprawozdanie z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w roku 2014.

W okresie sprawozdawczym inspektorzy pracy przeprowadzili ponad 90 tys. kontroli u blisko 73 tys. pracodawców i innych podmiotów, na rzecz których pracę świadczyło ok. 4 mln osób. Ponad połowę skontrolowanych stanowiły mikroprzedsiębiorstwa, zatrudniające nie więcej niż 9 pracowników. Podczas prowadzonych kontroli, w wyniku stwierdzonych naruszeń przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, inspektorzy wydali ponad 318 tys. decyzji. Większość dotyczyła kwestii, związanych z przygotowaniem do pracy (takich jak szkolenia bhp, badania lekarskie, uprawnienia kwalifikacyjne), ze stanowiskami pracy oraz maszynami i urządzeniami technicznymi. Niezależnie od decyzji, inspektorzy skierowali do pracodawców ponad 60 tys. wystąpień, zawierających łącznie ponad 280 tys. wniosków o usunięcie nieprawidłowości. Co trzeci wniosek dotyczył sposobu nawiązania i rozwiązania stosunku pracy. Wnioski dotyczyły również niewłaściwego stanu warunków pracy, m.in.: pomieszczeń pracy, urządzeń higieniczno-sanitarnych, wentylacji, oświetlenia.

W 2014 roku inspektorzy pracy ujawnili ponad 90 tys. wykroczeń przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową. W konsekwencji inspektorzy nałożyli prawie 20 tys. grzywn na kwotę ponad 23 mln zł. Równolegle do właściwych prokuratur skierowano 626 zawiadomień o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, które dotyczyły głównie udaremniania lub utrudniania inspektorom wykonywania czynności służbowych, złośliwego lub uporczywego naruszania praw pracowniczych, fałszowania dokumentów i poświadczania nieprawdy. W wyniku tych zawiadomień prokuratury wszczęły 188 postępowań, które obecnie są w toku, ponadto 168 postępowań umorzono, a do sądów skierowano 95 aktów oskarżenia.

Kontrolowano przestrzeganie prawa w zakresie sposobu zatrudniania, wypłaty świadczeń pracowniczych i czasu pracy. Sprawdzono ponad 52 tys. umów cywilnoprawnych, stwierdzając nieprawidłowości w ok. 15% przypadków. O ile odnotowano znaczący, z 14% w 2013 r. do 9% w 2014 r. spadek nieprawidłowości w zakresie wypłaty wynagrodzenia za pracę - to nie stwierdzono znaczącej poprawy w zakresie przestrzegania przepisów o czasie pracy. Kontrolowano także legalność zatrudnienia, stwierdzając nieprawidłowości w co drugim spośród skontrolowanych zakładów pracy i innych podmiotów. Nielegalne zatrudnienie ujawniono w co piątej skontrolowanej firmie, najczęściej w transporcie, gospodarce magazynowej oraz gastronomii. Kontrole w agencjach pracy tymczasowej oraz pośrednictwa pracy ujawniły nieprawidłowości w ponad połowie agencji. Prawie 10% skontrolowanych agencji działało nielegalnie.

W obszarze bezpieczeństwa i higieny pracy działania kontrolno-nadzorcze i prewencyjne Państwowej Inspekcji Pracy koncentrowały się na eliminowaniu i zapobieganiu zagrożeniom w miejscu pracy. Wzmocnionym nadzorem objęto zakłady przemysłowe o bardzo wysokim poziomie zagrożeń.

Analizowano przyczyny i okoliczności zgłaszanych wypadków przy pracy. Stwierdzono, że w dalszym ciągu najliczniejszą grupę poszkodowanych stanowią pracownicy o krótkim (poniżej roku) stażu pracy w danym zakładzie.

Najwięcej wypadków ze skutkiem śmiertelnym odnotowano w budownictwie, przemyśle i górnictwie.

Niezależnie od działań nadzorczo-kontrolnych, Państwowa Inspekcja Pracy prowadziła liczne przedsięwzięcia prewencyjne i edukacyjne. Kontynuowano znane z poprzednich lat kampanie: Bezpieczeństwo pracy zależy od Ciebie, Zanim podejmiesz pracę, Szanuj życie!, Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym, Budowa. Stop wypadkom!, Zdobądź Dyplom PIP. Specjaliści PIP udzielili 1,2 mln bezpłatnych porad prawnych.

Rada Ochrony Pracy na podstawie analizy "Sprawozdania z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2014 roku" oraz dyskusji podczas plenarnego posiedzenia ROP stwierdza, że należy:

1. Kompleksowo przeanalizować przyczyny utrzymującej się tendencji spadkowej liczby układów zbiorowych w Polsce.
2. Rozwijać zróżnicowane formy promocji bezpiecznych zachowań w środowisku pracy.
3. Rozwijać branżowe programy przeciwdziałania wypadkom przy pracy na wzór "Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie".
4. Popularyzować w środkach masowego przekazu dobre praktyki w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy.
5. Zintensyfikować kontrole przestrzegania przepisów o czasie pracy oraz jego ewidencjonowaniu - ze szczególnym uwzględnieniem sektora bankowego oraz ochrony zdrowia.
6. Zintensyfikować monitorowanie legalności zatrudnienia cudzoziemców w Polsce.

7. Podjąć skuteczniejsze działania zapobiegające utrudnieniu Państwowej Inspekcji Pracy wykonywania czynności służbowych.
8. Udoskonalić system postępowania powypadkowego w zakresie ustalania przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy.
9. Opracować system, który ujmie całościowo łączny czas pracy, świadczonej przez poszczególnych pracowników wielu podmiotom.
10. Podjąć bardziej zdecydowane działania wobec naruszających prawo agencji zatrudnienia.
11. Kontynuować działania kontrolne u pracodawców w odniesieniu do niewypłacania lub nieterminowego wypłacania wynagrodzeń.
12. Zintensyfikować działania na rzecz podniesienia poziomu bezpieczeństwa pracy nowoprzyjętych pracowników.
13. Analizować koszty wypadków przy pracy biorąc pod uwagę zarówno koszty bezpośrednie, jak i koszty pośrednie, co wskaże wpływ opłacalności inwestycji w bezpieczeństwo i higienę pracy.

Rada Ochrony Pracy pozytywnie ocenia działalność Państwowej Inspekcji Pracy w roku 2014, stwierdzając jednocześnie, że działania PIP w roku sprawozdawczym były prowadzone zgodnie z przyjętym wcześniej programem, który uzyskał akceptację Rady Ochrony Pracy oraz sejmowej Komisji do Spraw Kontroli Państwowej. Zaplanowane zadania zostały zrealizowane.

Jednocześnie Rada wnioskuje o przyznanie Państwowej Inspekcji Pracy większych środków finansowych, które umożliwiłyby jej rozwój i intensyfikację działań.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Poseł Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 7 lipca 2015 r.